

DİL
araştırmaları
uluslararası hakemli dergi

Sayı: 3 Güz 2008

Ankara

Dil Araştırmaları/Language Studies

Uluslararası Hakemli Dergi

ISSN: 1307-7821

Sayı: 3 Güz 2008

Sahibi/Owner

Avrasya Yazarlar Birlięi adına
Yakup DELİÖMEROęLU

Yayın Yönetmeni/Editor

Prof. Dr. Ahmet B.ERCİLASUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/Vice-Editor

Doç. Dr. Ekrem ARIKOęLU

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN • Prof. Dr. Leylâ KARAHAN
Prof. Dr. İsmet CEMİLOğLU • Prof. Dr. Hülya KASAPOęLU ÇENGEL
Prof. Dr. Çetin PEKACAR • Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOğLU
Doç. Dr. Ekrem ARIKOęLU • Doç. Dr. Zühâl YÜKSEL
Yrd. Doç. Dr. Ferhat TAMİR

Yazı Kurulu Başkanı/Chairman of Executive Board

Yrd. Doç. Dr. Figen GÜNER DİLEK

Yazı Kurulu/Executive Board

Yrd. Doç. Dr. Dilek ERGÖNENÇ AKBABA
Yrd. Doç. Dr. Yavuz KARTALLIOğLU • Dr. Habibe YAZICI ERSOY
Dr. V. Savaş YELOK • Dr. Feyzi ERSOY • Dr. Hüseyin YILDIRIM

Düzeltili/Redaction

Yrd. Doç. Dr. Figen GÜNER DİLEK
Yrd. Doç. Dr. Dilek ERGÖNENÇ AKBABA • Dr. Habibe YAZICI ERSOY

İngilizce Danışmanları/English Language Consultants

Şerife BEŞLER • Uluhan ÖZALAN

Web sayfası sorumluları/Web page designers

Erkan KARAGÖZ • B. Yavuz PEKACAR

Yönetim Merkezi/Management Center

İzmir 2 Caddesi No: 55/18 Kızılay/ANKARA

İletişim Bilgileri/ Correspondence Address

Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Çaędaş Türk Lehçeleri ve
Edebiyatları Bölümü Teknikokullar / ANKARA Tel: +90 312 202 14 25
e-posta: dilarastirmalari@gmail.com • web sayfası: www.dilarastirmalari.com

Abonelik/Subscription

Fiyatı: 10 YTL

Yurt içi Yıllık Abone Bedeli: 20 YTL

T.C. Ziraat Bankası Başkent Şubesi – Şube Kodu:1683

Hesap No: 47095325-5001

Posta Çeki Hesabı: Avrasya Yazarlar Birlięi No: 53 23 008

Yayın Türü/Type of publication

6 aylık, yerel süreli

Baskı/Printed by

Sistem Ofset Aęaç İşleri Sanayi Sitesi 521. Sk. 32-34 İvedik/ANKARA

Tel: +90 312 395 81 12

• Dil Araştırmaları, EBSCO Publishing tarafından taranmaktadır.

BU SAYININ HAKEMLERİ

Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN

Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR

Prof. Dr. Leylâ KARAHAN

Prof. Dr. Mustafa ÖNER

Prof. Dr. Çetin PEKACAR

Doç. Dr. Ayşe İLKER

Doç. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ

Yrd. Doç. Dr. Figen GÜNER DİLEK

Yrd. Doç. Dr. Zekiye Müge TAVİL

Dil Araştırmaları'ndan,

Dil araştırmacılarına ve dil meraklılarına dergimizin üçüncü sayısı ile merhaba diyoruz. İki sayılık tecrübe ve izlenimlerimiz, dil ile sınırlandırılmış bir dergiye olan ihtiyacı bize göstermiştir. Türkiye'de sayıları gittikçe artan dil uzmanları, böyle bir "ortam"a kavuşmuş olmaktan duydukları memnuniyeti sık sık ifade ediyorlar. Bu ilgi, dergiyle uğraşan bizleri teşvik ediyor.

Dil Araştırmaları dergisi, yurt içindeki ve dışındaki bütün araştırmacılara açıktır. Biz sadece yükleniciyiz; dergiye asıl vücut verenler yazarlardır. Dil ile ilgili olan, bilimsel yetkinliğe sahip ve en az iki hakemin onayından geçen her yazı dergimizde yayımlanır ve hiç şüphesiz her biri dergiyi zenginleştirmiş olur.

Bu sayıda Ahmet B. Ercilasun 24 Oğuz boy adının kökenleri üzerinde yeni bir denemede bulunuyor; birçoğu için yeni teklifler ileri sürüyor. Ferhat Tamir, Kazak Türklerinin yazı geçmişine uzanıyor ve 20. yüzyılın başlarındaki Kazak eğitimcisi ve dil bilgini Ahmet Baytursınoğlu'nın Arap alfabesinin ıslahı konusundaki teşebbüsünü değerlendiriyor. Arap harfli Türk yazısını bir başka bakımdan ele alan diğer bir yazı Seyfullah Türkmen'e ait. Türkmen, yazıyla ilgili bazı terimlerin Türkçenin söz varlığına katkılarını örnekleriyle ortaya koyuyor. Engin Yılmaz, dil bilgisinde çok defa farklarını düşünmeden kullandığımız "nitelik" ve "özellik" terimlerini kurcalıyor. Bu yazıdan sonra konunun tartışılacağını sanıyorum. Zeliha Yazıcı ve Binnur Genç İter'in yazıları dil kazanımıyla ilgili. Çok dillilikle dil kazanımı arasındaki ilişkiler ele alınıyor. Dil araştırmaları tarihinde veya Türk dilciliğinde iz bırakmış, önemli yazıların tercüme edilerek Türkçeye kazandırılması önem verdiğimiz konulardan biridir. Bu sayıda üç önemli tercüme var. Birincisi, Avrasyatik teorisinin kurucusu Joseph Greenberg'in söz dizimiyle ilgili evrensel kuralları sıralayan önemli araştırmasıdır. Hemen hemen bütün diller göz önünde bulundurularak maddeler hâlinde ortaya konulan evrensel söz dizimi kurallarıyla ilgili bu "evrensel" araştırma, Uluhan Özalan tarafından dilimize çevrildi. İkinci çeviri, İran "Türk dilleri" uzmanı Gerhard Doerfer'in "İran'daki Türk Dilleri" adlı araştırmasıdır. Çeviriyi yapan Sultan Tulu, Doerfer'in son öğrencilerindendir. Üçüncü tercüme Caner Kerimoğlu tarafından Türkçeye çevrilen Nicholas Poppe'nin "Altay Dillerinde Çokluk Ekleri" adlı incelemesidir. Ayten Atay'ın incelemesi, "mankafa, mankurt" gibi kelimelerin kökenine doğru bir bakıştır. Bu sayıda Azerbaycan Türkçesiyle yazılmış bir araştırmaya da yer veriyoruz. Ayten Hacıyeva'nın araştırmasının ilgi çekeceğini umuyorum.

Her sayıda olduğu gibi bu sayıda da kitap tanıtma ve değerlendirmeleri yer alıyor. Bu tür yazıların dilciler ve Türkologlar arasındaki etkileşime yararlı olacağını düşünüyoruz.

Yeni sayımızla sizlere tekrar merhaba diyor, ilginizin devamını diliyoruz.

Ahmet B. Ercilasun

İçindekiler

Contents

Sayı: 3
Güz 2008

Makaleler/ Articles

Oğuz Boy Adlarının Etimolojisi Ahmet B. Ercilasun	9-25
Ahmet Baytursınoğlu ve Arap Alfabesinin Islahı Ferhat Tamir	27-33
Arap Harfli Yazının Türkçenin Söz Varlığında Bıraktığı İzler Seyfullah Türkmen	35-40
Bir Dil Bilgisi Terimi/Kavramı Olan “Nitelik” ve “Özellik” Eş Anlamlı mıdır? Engin Yılmaz	41-45
Okul Öncesi Dönemdeki İki Dilli/ Çok Dilli Çocukların Dil Kazanım Süreci Zeliha Yazıcı Binnur Genç İlter	47-61
Anlamlı Dil Unsurlarının Diziminde Görülen Bazı Evrensel Dilbilgisi Kuralları Joseph H. Greenberg (Çev. Uluhan Özalan)	63-86
“Mankafa, Mankurt” Kelimeleri ve “Añ Mañ” Şaşkınlık Sözü Üzerine Aytan Atay	87-98
İran’daki Türk Dilleri Gerhard Doerfer (Çev. Sultan Tulu)	99-110
Erkən Türk Dili Dönəminə Aid Bəzi Söz Yaradıcılığı Proseslərinin Psixolinqvistik Təhlili Aytən Hacıyeva	111-125
Altay Dillerinde Çokluk Ekleri Nicholas Poppe (Çev. Caner Kerimoğlu)	127-143

İçindekiler

Contents

Sayı: 3
Güz 2008

Değerlendirme ve Tanıtmalar/ Reviews

- Karaağaç, Günay, Türkçe Verintiler Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2008, LXXIII+957 s., ISBN 978-975-16-2021-7** 147-149
Ahmet B. Ercilasun
- Türk Lehçeleri Grameri, Editör: Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun, Akçağ Yayınları / 886, I. Baskı, Ankara 2007, 1340 S., ISBN 978-975-338-885-6** 150-153
Leylâ Karahan
- Altay Dilleri ve Doğu Filolojisi Toplusu Üzerine (Altayskie yazıki i vostochnaya filologiya, Moskva, "Vostochnaya Literatura" RAN, 2005, 519 s.)** 154-161
Mehman Musaoğlu
- Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Mustafa Argunşah, Mu'înü'l-Mürîd, İnceleme- Metin- Çeviri- Dizin- Tıpkıbasım, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2008, 332 s.** 162-164
Çetin Pekacar
- Alimcan İneyet, Abdulhalûk Uygur ve Şiirleri, TDK Yay.:882, Ankara 2007, 214 s.** 165-170
Rıdvan Öztürk
- Johanson, Lars, Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler, (Çev. Nurettin Demir), TDK Yay., Ankara, 2007, 200 s., ISBN: 978-875-16-2001-9** 171-173
Habibe Yazıcı Ersoy
- Dankoff, Robert, Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü (katkılarla İngilizceden çeviren: Semih Tezcan), Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 37, İstanbul, 2004, 336 sayfa, ISBN 975-7981-23-0** 174-176
Yavuz Kartallıoğlu